

Sáng ngày 2-5 c^a hⁿn ba chu^cc năm v^u tr^uc tⁱi Subic Bay. Tôi đ^ong d^ong i con d^ong d^oc lⁱi đⁱb^unh xá nhìn lén đám ng^ong i đⁱng^ong v^u khu t^mm trú, ch^aa k^op v^u c^un m^ong đ^avⁱt t^ut n^oc^oi, s^ong c^om b^ui v^ua nhìn thi^y S^on v^ui đôi n^ong g^o, có V^un d^uu đⁱ, kh^op kh^onh l^et^ung b^ucc. Bà ng^ong i làm tay b^ung tay d^ot hai đ^oa con gái c^aa đôi v^u ch^ong ng^ong i con trai l^on c^aa nh^a văn Chu T^u. C^o bà Hai l^on V^un c^ung v^ua nh^un ra tôi, m^ong tⁱi khóc àa lén m^ot lúc.

Tôi đón nh^un tin ông Chu T^u ch^ot trong bu^ui sáng hoang mang xao xác đó. Bu^ui sáng ng^ong i nh^u hⁿn đⁱl^c, xác thân cũng l^c, đ^ong đ^ot b^ucc đⁱđ^on n^oi b^u b^un lⁱ, không ý th^uc đ^ong r^ung minh đⁱnh^u th^u là đⁱxa đ^ot n^onc, là r^ui b^u quê h^ung. Tôi nghe choáng váng và lòng t^mm t^am^ot c^un m^oa bu^un th^um... Tr^un cái ti^uu gia đình đ^ong tr^uc m^ot tôi đ^ou mang th^ung tích t^mm^onh v^un B-40 quân C^ong b^un vào chi^c Vi^ut Nam Th^ung Tín. Qu^u đ^on đ^agi^ut đ^ong c^ong i và ch^o gi^ut m^ot ng^ong i trong cái đám đông h^ut ho^ung ch^oy t^mđ^oi s^ong và đ^ot s^ong. Con ng^ong i x^us^o đó là nh^a văn Chu T^u.

Đ^onh m^onh nào tai ác đ^athù h^un theo đ^ui đ^o h^ui cho b^ung đ^ong c^ong i kh^on kh^o tài hoa^y, trong quãng gi^u kh^oc đⁱêu linh b^ut h^unh^y c^aa quê h^ung, và b^ung cung cách g^om ghê th^um kh^oc dành cho m^ot hình hài y^uu đ^ui nh^u hình hài Chu T^u, tr^ua ngày 30 tháng T^u, 1975 – khi ông bu^un b^ua đ^ong d^oa thành tàu, nhìn Saigon l^on cu^ui, nhìn quê h^ung l^on cu^u...

Chu T^u b^u b^un m^ot l^on h^ui tháng T^u, 1966 ngay tr^uc nhà trong con h^um tr^ung Hoài An, Phú Nhu^un - v^u m^ot m^onh hàm - nh^ung ông s^ong sót và h^ui ph^oc chóng vánh k^o di^u trong th^ung yêu ph^on n^o c^aa công lu^un. Viên đ^on oan khiên nghi^up ch^ong ngày 30 tháng T^u 75 c^ung đ^ath^ui bay hàm d^ong và là viên đ^on chí t^u, đ^ot đ^om mà đ^onh m^onh đ^adành cho đ^oi Chu T^u.

Tôi nh^u nhìn th^uy ông n^om ngay tr^uc m^ot, đau đ^on, qu^un qu^ui trên vũng máu và kêu rên, và g^oi tên th^ung thi^ut đ^oa con gái thi^ung yêu Chu V^u Th^uy đ^a cùng m^o, cùng em và ch^ong con l^oi... Tôi nh^u nghe đ^ong c^o ti^ung ông gi^uc S^on d^oc tr^un^ong thu^uc ng^o cho ông nu^ut ch^ong đ^o kh^oi kéo dài c^on th^um thi^ut. Chu T^u đ^achào thua đ^onh m^onh, ch^ot d^o d^on và ph^oi ch^ot tr^um h^a. S^o m^onh tham lam đ^ab^ut ông ph^oi tr^u c^o v^un l^oi quá n^ong.

Tôi đ^avô cùng g^on g^oi và có quá nhi^uu k^o ni^um v^ui nh^a văn Chu T^u. Đ^ou năm 64, t^u Ngày Nay c^aa ông Hi^u Chân b^u đóng c^aa, tôi đ^ar^ui Ngày Nay, theo ông trong cái ê-kíp đ^ou tiên vi^ut m^onh cho cho nh^ung v^u ch^obáo, có v^u kh^ong bao gi^u vi^ut báo. T^u t^u T^ung Lai, Ti^un Ti^un c^aa “vua th^uu khoán” Đ^o C^ong Duy. R^ui t^u Thân Dân c^aa c^o Nguy^un Th^u Truy^un, Tranh Đ^ou c^aa

Ông “vua đáy đóng” Ngô Đóc M&ao, B&n Ngh&a c&a “vua bóng bàn” Đinh Văn Ng&c... cho đ&n khi Chu T& xin đóc m&ng-sét ra riêng t& S&ng, đ&ng tên Ch& nh& m, t&t c& kéo nhau v& vào tòa so&n cũ trên đóng H& Xu&n H&ng.

Cái “ê-kíp Chu T&” đ&u tiên l&y ch& v&n v&n có vài ng& i. Ng&i th&ng tr&c trong tòa so&n có Hoàng Anh Tu&n, Tr&ng T&u, Đ&ng Giao và tôi. V& ch&ng Tr&n D& T& – Nh&a Ca và T& K&u m&i đêm đ&n làm tin, d&ch tin. Duyên Anh ph& trách trang thi&u nhi. V& Dz&ng, Đ& Quý Toàn trang Thanh niên, Sinh viên. Nguy&n Ang Ca ký gi& th& thao, k&ch tr&ng. V& Hà Anh phóng viên ch&y ngoài. “Cô” Kim Chi Hoàng Anh Tu&n lo gi& i đáp tâm tình và t& vi đ&u s&! Anh H&p, Nguy&n Th&y Long, Tu&n Huy, Nguy&n Đ&c Nam, L&ng Quân, Ti&n Phong T& Khanh Ph&ng vi&t ti&u thuy&t trang trong, lâu lâu m&i gh& m&t l&n đ&a bài và l&y ti&n nhu&n bút. Nhân v&t “ng&i h&ng” ph&i k&l là “ch&s” Minh V& đ&c tr&ch mua b&ng gi& y và ngo&i giao v&i ph&ng Ki&m duy&t b& Thông Tin, xin l&i gi& y phép m&i khi b& chính quy&n đóng c&a...

T&i đ&a g&n g&i ông Chu T& trong c&a trong đ&i s&ng bên ngoài tòa báo, can d& vào nh&u bi&n c&a c&a gia đình ông nh& m&t thành ph&n ru&t th&t. Ông cũng coi tôi nh& ru&t th&t c&a gia đình và dành cho tôi m&t tin c&y, m&n th&ng sâu đ&m. Tôi đ&a ch&ng ki&n ông hoan l&c, bi th&ng, vui, bu&n, h&n gi&n... Ch&ng ki&n m&t Chu T& h&n nhiên đúng nh& Nguy&n M&nh C&n nh&n xét, “M&t t&m h&n đ&a tr& trong th& xác ông già”. Nh&ng có l& tôi th&y đ&i ông th&ng kh& nh&u h&n h&nh phúc. Th& xác ông ph&i ch&u nh&ng đ&n đau nh&u và quá đ& đ&i v&i hình hài y&u m&n nh&ng m&n m&n tinh th&n ph&n đ&u. Nh& ch&ng ki&n l&n Minh V& ch& ông sau chi&c vespa, b& taxi đ&ng g&y chân đ& Chu T& ph&i ch&ng n&ng và có bút hi&u Kha Tr&n Ác trong m&c “Ao Th& V&t”. L&n ông b& b&n b&n viên đ&n, ph&i đóng đ&nh trong hàm đ& gi& b& r&ng gi&, tay run l&t b&t khó khăn c&m bút và m&t ng& đ&n r&en la kêu tr&i r&eo đ&t hàng đ&em...

Nh&ng t&t c&a nh&ng đau đ&n th& xác l&i cũng không b&ng cái đau th&ng th&ng kh& c&a ông ngày Chu Tr&ng Ly, đ&a con trai út ông đ&t lòng th&ng quý đ& h&y minh b&ng viên đ&n carbine n& vào đ&u năm 14 tu&i. Nhà th& Hà Th&ng Nh&n, d&ch gi& Phan Huy Chi&êm và tôi đ&a l& bên ông, trong căn phòng cho m&n c&a ông th&m phán Ph&m H&i H& đ&ng sau khu ch& Bà Chi&u, m&i lòng, b&i r&i, c&m th&ng, c&c cùng xúc đ&ng tr&ng c&n v&t v&a và ti&n kh&c th& l&ng c&a ng& i cha cô kh&.

H&n ba m&n i năm đ&a tr&i qua. H&n ba m&n i ngày 30 tháng T& đánh d&u Vi&t Nam qu&c h&n. H&n ba m&n i năm ng&m ng&u t&ng ni&m Chu T& ch&t cùng v&n n&ng. Tôi day d&t nh& và ti&c nh&u đ&u ch&a tr&n v&n cùng ông. Chu T& s&ng mang bi&t bao nhiêu ng& nh&n và ân oán. M&t con ng& i có v&n tài và kh& phách, s&ng gi& a đ&am đ&ng mà lúc nào cũng c& đ&n th& th&m, cũng mu&n bung phá và n&i lo&n v& cái đ&n hèn khi&p nh& c& chung quanh... Tôi nghĩ, thôi th&a Chu T& ch&t tr&m h&a nh& th& là yên ph&n.

Ngùi nhù ông, đem thân lúu lúc mà nhìn thúy đúm nhùn loúi nhù bún quá nhiúu, lúa dúi, gian manh, đúe tiún quá nhiúu, sú húo hon, có đún thú m gúp trúm lún cái có đún thú m ngùy xúa trên đút núc...